

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.500/2024/4.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Kummer Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda

ügyvéd címe1

A per tárgya:

személyiségi jog megsértésének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

33.P.23.190/2023/13.

A fellebbezést benyújtó fél:

alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 28.575 (huszonnyolcezer-ötszázhetvenöt) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak 64.000 (hatvannégyezer) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes jogelődje által üzemeltetett origo.hu weboldalon jelent meg 2019. január 23-án a „Bottal verte szét egy mozgássérült ember arcát felperes” címmel ellátott cikk, mely az alábbiakat tartalmazta:

[2] „Botokkal és kábeldarabokkal felszerelve verte szét egy mozgássérült férfi arcát felperes, azaz felperes beceneve, az települési szkinhedvezér, aki jelenleg a Jobbik

elnöke. A Ripost oknyomozó cikkében lerántotta a leplet az eddig nagy gonddal titkolni próbált bűncselekményről. A bíróság jogerősen börtönbüntetésre ítélte felperest a brutális erőszak-bűncselekmény miatt”. „felperes nevéből kiindulva SS-nek nevezték el magukat. A felperes irányítása alatt működő szkinhedbanda tagjai a náci iránti tiszteletből választottak maguknak olyan beceneveket, mint: Mengele, kis Hitler, Fritz, Führer”.

[3] „A korabeli rendőrségi jegyzőkönyvek rögzítik, hogy 1990. szeptember 14-én az települési téren, a szüreti mulatság forgatagában gyülekezett a banda, amely felperes-rohamosztagnak (felperes-Schutzstaffel, ez volt a csatakiáltásuk) hívta magát. Vagyis felperes nevéből kiindulva S-nek. Noha a rendőrök előzetesen megpróbálták elvenni tőlük az ütő- és szűrőeszközöket, mégis felfegyverkezve indult el a mostani Jobbik-elnök vezetésével egy kétszáz fős banda, katonai alakzatban a telepi lakótelep felé. A náci jelszavakat skandáló kórust maga „felperes beceneve” vezényelte. Fényképek és videófelvételek sora készült arról, amint felfegyverkezve randalíroztak a telepi lakótelepen”.

[4] „Botokkal és kábeldarabokkal verték szét az áldozat arcát. Ugyancsak felperes vezetésével alakult meg 1991 szeptemberében a szintén náci eszméket hirdető September Skins nevű szervezet. 25-30 fős csoportokban, botokkal, kábeldarabokkal és baseballütővel indultak esténként portyázni. A jegyzőkönyvek alapján 11 erőszakos bűncselekményt követtek el. Ehhez az időszakhoz kötődik felperes rendkívül súlyos büntetőügye is”.

[5] „1991. október 14-én a mozgássérült egyéb érdekelt² a moziból kifelé jövet akadt össze a „felperes beceneve” által vezetett, nagyjából 20 fős újnáci rohamosztaggal. felperesék roma származása miatt belekötöttek, a mozgássérült férfi próbált elmenekülni, de sérült lába miatt erre képtelen volt. felperes és nyolc társa náci jelszavakat üvöltözve a földre teperte őt, majd botokkal és kábeldarabokkal hosszú időn át ütötték és rugdosták. A vádirat alapján: „Az üldözés során egyéb érdekelt²-t a felperes (I. rendű vádlott) vezette csoport utolérte, majd egyéb érdekelt²-t felperes leütötte. Amikor a sértett földre került, az I. rendű vádlott és a társaságában levő személyek egyéb érdekelt²-t kézzel, botokkal és kábeldarabokkal ütlegetni kezdték, majd a földön fekvő sértettet összerugdosták.” „A mozgássérült férfi súlyos sérüléseket szenvedett, arcát szétverték, az orrcsontját is eltörték”.

[6] „A vádiratban és az ítéletben az áll, hogy felperes és társai sorozatosan olyan köznyugalmat megzavaró bűncselekményeket követtek el, amelyek országos közfelháborodást váltottak ki. felperes végül minimális büntetéssel megúszta, mindössze 8 hónap börtönt kapott 3 évre felfüggesztve”.

[7] A Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.431/2019/5. számú jogerős ítéletével az origo.hu szerkesztőségét a cikkben megjelent közlések okán helyreigazításra kötelezte.

[8] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a www.origo.hu portálon 2019. január 23-án „Bottal verte szét egy mozgássérült ember arcát felperes” címmel megjelent cikkben valótlanul állította, hogy a felperes korábban botokkal és kábeldarabokkal felszerelkezve szétverte egy mozgássérült ember arcát; továbbá olyan skinhead bandát vezetett, amely SS-nek nevezte magát, ezen felül kétszáz fős skinhead bandát vezetett, amely ütő- és szűrőeszközökkel felszerelkezve, náci jelszavakat skandálva randalírozott település egyik lakótelepén, illetve a vezetésével egy náci eszméket hirdető szervezet alakult, valamint olyan szervezetnek volt a tagja, amely 25-30 fős csoportokban indult portyázni, és amelynek tagjai több erőszakos bűncselekményt is elkövettek.

[9] Kérte továbbá az alperes kötelezését 900.000 forint sérelemdíj megfizetésére, valamint az alperes perköltségben marasztalását.

[10] Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

[11] Ellenkérelmében az Alkotmánybíróság határozatai nyomán kialakult jogértelmezés alapján arra hivatkozott, hogy a demokratikus közvélemény alakításában kiemelkedő szerepet játszó sajtótermék üzemeltetője, amely a véleményszabadság részét képező sajtószabadság gyakorlásának legszélesebb körű jogosítványával rendelkezik. A kereset megítélése szempontjából kiemelt szerepe van a felperes személyének. A személyiségi jogvédelem magánjogi eszközeinek értékelése sohasem vonatkoztatható el a történeti, társadalmi helyzettől, és a személyiséget hordozó személytől sem. A korábbi szélsőjobboldali tevékenysége, az erőszakos bűncselekmény miatti jogerős elítélése, illetve pártpolitikusként politikai, illetve társadalmat megosztó vitákban tett megnyilvánulásai miatt a felperes személyével kapcsolatos viták közérdeklődésre tartanak számot. A felperes olyan közszereplőnek minősül, akinek a lehető legmagasabb szintű türési kötelezettsége van a rá vonatkozó közlések, kritikák, vélemények, megállapítások vonatkozásában. A kifogásolt cikk témája hozzájárul a felperes személyével kapcsolatos közéleti vitához.

[12] Utalt a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatban írtak alapján a sajtószabadság kiemelt jelentőségére és arra, hogy a demokratikus jogállami közéletben részt vevőknek a szabad bírálat, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. Ebből kifolyólag a vélemény- és sajtószabadság a közügyekhez kapcsolódó tények közlésére is kiterjed.

[13] Az alperes álláspontja szerint a kifogásolt közlések nem sértőek, így a jóhírnév megsértésének megállapításához szükséges, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:45. § (2) bekezdése szerinti egyik tényállási elem az adott esetben hiányzik. A sértő jelleg vonatkozásában hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.138/2019/6. számú jogerős ítéletében számba vett és idézett bizonyítékokra. A felperesről 1991-től közismert, hogy az települési erőszakos cselekmények résztvevője, szervezője, vezetője volt. egyéb érdekelt³ könyv címe² című könyvében már 1994-ben megjelentette a felperes által sérelmezett állításokat. Mindezek az állítások a közéletben rendre előkerültek felperes politikai pályafutása alatt. Az alperes nem vitatta, hogy a korabeli sajtóhíreket, és a könyv állításait majdnem 30 év távlatában további bizonyítékokkal már nem tudta jobban alátámasztani, ugyanakkor önmagukban ezek az írások, az ezek nyomán a felperesről kialakult közéleti vélekedés, a felperes büntetőügye eleve, a cikk közrehatása nélkül egy olyan képet alakítottak ki és tartottak fenn felperesről, aminek következtében a sérelmezett közlések sértő jellege hiányzik.

[14] Kiemelte, hogy a sérelemdíj alkalmazásának elengedhetetlen feltétele a nemvagyonai sérelem bekövetkezése, amit a felperes nem bizonyított. Az igényelt sérelemdíj eltúlzott mértékű, a felperes a személyét ért tényleges hátrányokat nem bizonyította.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az általa kiadott origo.hu portálon 2019. január 23.-án megjelent „Bottal verte szét egy mozgássérült ember arcát felperes” című cikkben valótlanul azt állította, hogy a felperes korábban botokkal és kábeldarabokkal felszerelve szétverte egy mozgássérült ember arcát; továbbá olyan skinhead bandát vezetett, amely SS-nek nevezte magát, ezen felül kétszáz fős skinhead bandát vezetett, amely ütő- és szúróeszközökkel felszerelve, náci jelszavakat skandálva randalírozott település egyik lakótelepén, illetve a vezetésével egy náci eszméket hirdető szervezet alakult, valamint olyan szervezetnek volt a tagja, amely 25-30 fős csoportokban indult portyázni, és amelynek tagjai több erőszakos bűncselekményt is elkövettek, továbbá vádirat és ítélet állította róla, hogy társaival sorozatosan bűncselekményeket követett el, ezzel megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát.

[16] Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 900.000 forint sérelemdíjat, és annak 2019. január 24. napjától a kifizetésig terjedő időre a

késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 57.150 forint perköltséget.

[17] Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak 54.000 forint kereseti illetéket.

[18] Ítéletének indokolásában az alkalmazott jogszabályok körében idézte Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) *I. cikk* (1) bekezdésében, *VI. cikk* (1) bekezdésében, *IX. cikk* (1), (2) és (4) bekezdésében, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. § (1) és (3) bekezdésében, a Ptk. 2:43. § *d)* pontjában, 2:44. §-ában, 2:51. § (1) bekezdés *a)* pontjában, 2:52. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat.

[19] Azt állapította meg, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztották alá azon állítások valós voltát, hogy a felperes botokkal és kábeldarabokkal felszerelve szétverte egy mozgássérült ember arcát; továbbá olyan skinhead bandát vezetett, amely SS-nek nevezte magát, ezen felül kétszáz fős skinhead bandát vezetett, amely ütő- és szúróeszközökkel felszerelve, náci jelszavakat skandálva randalírozott település egyik lakótelepén, illetve a vezetésével egy náci eszméket hirdető szervezet alakult, valamint olyan szervezetnek volt a tagja, amely 25-30 fős csoportokban indult portyázni, és amelynek tagjai több erőszakos bűncselekményt is elkövettek.

[20] Utalt a 36/1994. (VI. 24.), a 7/2014. (III. 7.), valamint a 3240/2019. (X. 17.) AB határozatokban írtakra és hangsúlyozta, hogy a közszereplőknek, így a felperesnek sincs magasabb tűrési kötelezettsége a valótlan tényállítások, híresztelések esetén.

[21] Mindezekre figyelemmel megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét.

[22] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásánál figyelemmel volt egyrészt a jogsértés súlyára, a felperest ért hátrányra, valamint arra, hogy ezen tények állítása a felperessel szemben negatív kritikát váltott ki. A felperes által hivatkozott hátrányokat köztudomású tényként fogadta el, különösen annak ismeretében, hogy a felperesről több hasonló tartalmú írás, illetve híradás látott napvilágot. Álláspontja szerint további bizonyítási kötelezettség nem terhelte a felperest arra nézve, hogy a közlések következtében őt ténylegesen milyen hátrány érte.

[23] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése ugyanis a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest, megdönthető vélelmet állítva fel a személyiségi jogsértés miatti hátrány bekövetkezése tekintetében. Erre figyelemmel a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerinti igények kapcsán nem köteles a felperes a személyiségi joga megsértésének következtében őt ért nemvagyonai hátrány bizonyítására. Az alperes ezzel ellentétben ugyanakkor bizonyíthatja, hogy a személyiségi jogsértéssel összefüggésben a felperest nem érte a sérelemdíj megítélését indokoló nemvagyonai hátrány, vagy kimentheti magát a felelősség alól annak bizonyításával, hogy magatartása nem volt felróható. Az alperes az adott esetben a jogsértés eredményeként bekövetkező nemvagyonai hátrány és saját felróhatósága hiányát nem bizonyította.

[24] A felperes mint aktív közéleti szereplő vonatkozásában a közbizalom megléte alapvető feltétel, a felperest a róla megjelentek alapján ítélik meg az állampolgárok. Az, hogy több évvel ezelőtt egy cselekmény miatt a felperest elítélték, nem befolyásolja jelentősen az őt ért sérelem esetén meghatározandó sérelemdíj mértékét.

[25] Mindezekre figyelemmel az alperest 900.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte.

[26] A pervesztes alperest a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes részére – a jogi képviselő munkadíjában megjelenő – perköltség megfizetésére. A munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján 45.000 forint + áfa összegben állapította meg.

[27] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[28] Jogorvoslati kérelmében az elsőfokú ítélet részben megváltoztatását, a sérelemdíj összegének 100.000 forintra mérséklését, a kamat fizetésére való kötelezés mellőzését, a felperes első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

[29] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontjaira alapította.

[30] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése sérti a Ptk. 2:44. § (1) bekezdését és 2:52. § (3) bekezdését.

[31] Azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte, hogy az utóbbi idők hazai közéletében a felperes személye kiemelt közérdeklődésre tart számot, valamint azt, hogy a felperes a saját döntése alapján vált a közügyek másoknál aktívabb alakítójává, vállalva ezzel az érintett közösség nyilvánossága előtti értékeléseket és bírálatokat is, ezért a közügyek vitatása körében őt érintő vagy minősítő, a személyét támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűrnie. Közzsereplő politikus mivolta miatt kizárólag az emberi státuszt alapjaiban tagadó véleménynyilvánítások egészen szűk köre minősülhet a sajtót megillető alapjogok korlátjaként. A felperesnek a közlések megjelenésekor volt lehetősége a megfogalmazott közlések cáfolatára, a pártban betöltött pozíciója révén a széleskörű reagálásra.

[32] A sérelemdíj alkalmazásának elengedhetetlen feltétele a nemvagyoni sérelem bekövetkezése. Jelen esetben azonban a felperes nemhogy nem bizonyította, még csak nem is valószínűsítette, hogy a sérelmezett közlés számára nemvagyoni sérelmet okozott.

[33] Az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj eltúlzott. Ilyen mértékű sérelemdíj mellett nem elegendő a köztudomású tények alapján megállapítható sérelemre hivatkozni, bizonyítani kell a tényleges hátrányokat is. Az elsőfokú bíróság indokolása nem jelölt meg hátrányt azon túl, amit a felperesnek fokozottabb tűrés kötelezettsége mellett kötelessége lenne eltűrni és olyat, amely kizárólag a perbeli cikk miatt érte. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát, hogy a sérelemdíj miként és mennyiben alkalmas a felperest ért vagyoni hátrány kiegyenlítésére. A felperes nem tett eleget előadási kötelezettségének, nem bizonyította a sérelemdíj mértéke tekintetében a releváns körülményeket, csupán megjelölt egy összeget, azonban nem adta indokát, miért ez az összeg alkalmas a sérelem ellentételezésére.

[34] A Ptk. 2:52. § (3) bekezdés szerint a bíróságnak az eset összes körülményeit – különösen a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatását – mérlegelve kell a sérelemdíj mértékéről határoznia. A felperes a sérelemdíj iránti igénye alapjaként immateriális sérelmeket nem állított és nem bizonyított.

[35] A közéleti szereplők személyiségi joga és a véleménynyilvánítás szabadsága alapjogi kollíziója esetére kialakított alkotmánybíróági iránymutatás szerint a véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Egyfelől a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító szereplőinek a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi

eleme. Másfelől a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét {7/2014. (III.7.) AB határozat [50.]}

[36] A sérelemdíj összegszerűsége vonatkozásában figyelemmel kell lenni arra is, hogy a valótlan és sértő tényállítások jogi értékelésének jogszabályi környezete megváltozott, mivel a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. §-ának 2023. június 2-tól hatályos (3) bekezdése szerint nem büntetendő rágalmazás miatt annak a cselekménye, aki a rágalmazást a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék vagy médiaszolgáltatás útján követi el, feltéve, hogy cselekménye nem irányul a sértett emberi méltóságának nyilvánvaló és súlyosan becsmérlő tagadására. A Btk. tehát büntethetőséget kizáró okként szabályozza a sajtótermék útján elkövetést, az ellen egyéni jogsérelemnél kizárólag a személyiségvédelem polgári jogi szankciói vehetők igénybe. Azonban az idézett rendelkezés nem járhat azzal a következménnyel, hogy a törvény szerinti büntethetőségi akadály a polgári jogi eszközrendszer alkalmazásának felerősítését eredményezze. A prevenciós funkció az előbbiekre figyelemmel sem válhat dominánssá a sérelemdíj összegének meghatározásánál, a polgári jogi szankció nem veheti át más jogági szankciók szerepét.

[37] A sérelemdíj összegszerűsége vonatkozásában figyelemmel kell lenni a felperes részére a korábbi ítéletek alapján megítélt sérelemdíjak összegére is, valamint a vélt jogsértés óta eltelt időre. Ezeket az elsőfokú bíróság nem értékelte, ahogyan azt sem, hogy a felperes már nem politizál, ezáltal a kifogásolt közlésnek köztudomásúlag figyelembe vehető aktualitása nincs.

[38] Tekintettel arra, hogy a sérelemdíj összegszerűségét a bíróság minden esetben a jelen értékviszonyok mellett határozza meg, így a sérelemdíj utáni kamat alaptalan.

[39] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[40] Előadása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, a feltárt bizonyítékokból okszerű következtetéseket levonva hozta meg ítéletét, sem anyagi, sem eljárásjogi szabályt nem sértett. A feltárt tényállásból az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le, a megállapított tényeket okszerűen máshogyan nem lehet minősíteni, így az alperes által megjelölt jogszabályok [Ptk. 2:44. § (1) bekezdés, 2:45. § (2) bekezdés, Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjai] alapján előterjesztett fellebbezés megalapozatlan.

[41] Kiemelte, hogy politikusként ugyanolyan védelemre jogosult a valótlan tényállításokkal szemben, mint bárki más; a valótlan és sértő állítások esetében az sem mentesíti a közlőt a felelősség alól, ha az állításai a közügyek vitatása körébe tartoznak.

[42] A Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.200/2022/4. számú ítéletének [40] bekezdésében foglaltak alapján azt emelte ki, hogy a sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése {34/2017. (XII. 11.) AB határozat [42]}. Az Alkotmánybíróság jogértelmezése szerint a becsület csorbítására alkalmas tények állítása vagy híresztelése közszereplők esetén sem élvezi a véleményszabadság oltalmát akkor, ha a tényeket állító vagy híresztelő tudta, hogy közlése valótlan, avagy a valótlanságáról azért nem tudott, mert a foglalkozása szerint elvárt figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta {36/1994. (VI. 24.) AB határozat, melynek alkalmazandóságát megerősítette a 7/2014. (III. 7.) AB határozat, indokolás [17], [20] - [24] bekezdése}. A közügyeket érintő, ámde

hamisnak bizonyult tényállításokat csak abban az esetben oltalmazza a vélemény szabadság, ha a tény állító vagy híresztelő jóhiszemű volt {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [31]}. Jelen esetben a támadott publikáció szerzője gondossági kötelezettségét nem teljesítette; a közügyekre vonatkozó, közszereplőkkel, politikusokkal, közhatalmat gyakorlókkal kapcsolatos információkat felkutatni, közölni hivatott orgánumok kiemelt felelősséggel tartoznak azért, hogy ne vezessék félre az olvasóközönséget.

[43] A közszereplői minőséggel és tevékenységgel kapcsolatban megjelentetett valótlan tényállítások, híresztelések tekintetében egy politikusnak sincs fokozott kötelezettsége. Az, hogy valaki nem vitatottan közszereplőnek minősül, és ezáltal a személyével kapcsolatban a véleménynyilvánítás lehetőségei az átlagosnál jóval tágabbak, nem ad felhatalmazást a személyével kapcsolatos valótlan tényállítás megfogalmazására {Kúria Pfv.21355/2020/13. [47] bekezdés}. Az alperes az adott esetben nem a szakmája szabályai szerint járt el, sőt kifejezetten rosszhiszeműen, a lejáratása szándékával közölte a sérelmezett állításokat.

[44] Az origo.hu Magyarország legolvasottabb hírportálja, az alperes médiapiaci dominanciája evidenciaként kezelhető. Az alperes az, aki saját felróható magatartásával hiúsítja meg évek óta, hogy a cáfolata eljuthasson az olvasók széles rétegeihez, mégis arra hivatkozik, hogy politikusként a felperesnek erre lehetősége van.

[45] Az alperes nagyon súlyos állításokkal illette, a közlések közül nem is eggyel kiemelkedően súlyos, a társadalom jóérzésű részében egyértelműen visszatetszést keltő bűncselekményekben való aktív részvétellel vádolta meg alap nélkül. Ezek a politikusi megítélésére – a demokratikus értékeket valló társadalmi többség értékelését tekintve – nyilvánvalóan kedvezőtlen hatással voltak, ezt köztudomású tényként kell elfogadni és kezelni {Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.200/2022/4. [41] bekezdés}.

[46] A sérelemdíj Ptk.-ban is rögzített kettős funkciójának – egyrészt kompenzáció az elszenvedett jogsérelemért, másrészt magánjogi büntetés a hasonló jellegű jogsértések megelőzése érdekében – érvényesülését semmilyen módon nem szolgálná az alperes által a fellebbezésben megjelölt összeg, 100.000 forint. A sérelemdíjban való marasztalás lehetőségét biztosító törvényi rendelkezések céljának az a jogalkalmazás felel meg, amely nem marasztal olyan alacsony összegű sérelemdíj megfizetésére, amely nem alkalmas a sérelem kompenzálására, sem pedig a jogsértéstől visszatartó preventív hatás kifejtésére (BH2022. 302.).

[47] A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a figyelembe veendő körülmények nem mindegyike áll okozati összefüggésben a sértettnél jelentkező hátrány nagyságával. A sérelemdíj mértékének meghatározásakor a jogintézmény büntető funkciójára is az okozott hátrány nagyságától függetlenül kell figyelemmel lenni (BH2020. 235.).

[48] A sérelemdíj megfizetésére irányuló perekben a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti az igényérvényesítőt, megdönthető vélelmet állítva fel a személyiségi jogsértés miatti hátrány bekövetkezésére. Erre tekintettel a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerinti igénye tekintetében nem köteles bizonyítani a személyiségi jogai alperes általi megsértése következtében őt ért nem vagyoni hátrányt. Az alperes ugyanakkor bizonyíthatta volna, hogy az általa sem vitatott jogsértéssel összefüggésben a felperest nem érte a sérelemdíj megítélését indokoló nem vagyoni hátrány, vagy kimenthette volna magát a felelősség alól annak bizonyításával is, hogy a magatartása nem volt felróható. Az alperes azonban sem a jogsértés eredményeként bekövetkező nem vagyoni hátránynak, sem a felróhatóságának a hiányát nem igazolta, de meg sem kísérelte ezt.

[49] Az, hogy milyen összegű sérelemdíjra jogosult valaki az őt ért jogsértés jogkövetkezményeként, nem függhet attól, hogyan módosította a jogalkotó a rágalmozás Btk.-

beli tényállását, mert a perbeli esetben nincs szó arról, hogy a törvény szerinti büntethetőségi akadály a polgári jogi eszközrendszer alkalmazásának a felerősítését eredményezné.

[50] Azt az érvet, hogy „a sérelemdíjat a jelen értékviszonyok mellett határozza meg” a bíróság, így „a sérelemdíj utáni kamat alaptalan” az alperes a jogorvoslati kérelemben említi először. Ezen fellebbezési indítvány és érvelés a Pp. 7. § (1) bekezdés 4.b) pontja szerinti ellenkérelem-változtatás, amelynek a Pp. 216. § (1) bekezdésében foglalt egyik feltétele sem áll fenn, és a Pp. 373. § (2) - (5) bekezdésben írt feltételek sem valósulnak meg.

[51] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint pedig a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. Az ennek megfelelően irányadó 6:532. § értelmében a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Személyiségi jogsérelem esetén a „károsodás” akkor következik be, amikor a személyiségi jogot sértő magatartás a kívülvilág számára is megvalósul, esetünkben tehát akkor, amikor a perbeli cikk megjelent az origo.hu-n. Mivel a sérelemdíj iránti igény pénzbeli igény, így arra a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésének a rendelkezései is alkalmazandók, erre irányuló kereseti kérelem mellett nem mellőzhető a késedelmi kamat megfizetésére való kötelezés, az alperes erre irányuló fellebbezési kérelme tehát érdemben sem megalapozott. A jelen esetben a kár bekövetkezett 2019. január 23-án, amikor a cikk megjelent. A bíróság a jogsértés megtörténtének összes körülménye alapján határozza meg a sérelemdíjat, jelen esetben tehát a 2019. január 23-án fennálló összes körülmény alapján tette ezt meg.

[52] Korábban született jogerős ítéletek azonos vagy hasonló tartalmú jogsértések miatt 2021-ben 800.000 forint (1.Pf.20.200/2022/4.), 600.000 forint (2.Pf.20.921/2021/4.), 2022-ben pedig 750.000 forint (7.Pf.20.296/2022/5.) sérelemdíjat állapítottak meg az origo.hu-hoz képest jóval alacsonyabb olvasottságú médiafelületeken elkövetett jogsértés jogkövetkezményeként. A 900.000 forint sérelemdíj ilyen súlyú jogsértés miatt 2019. év elején sem volt magas összegű.

[53] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperes évek óta nem hajlandó teljesíteni a helyreigazítási kötelezettségét.

[54] Az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj is olyan alacsony, hogy figyelemmel az alperes kirívóan tökeerős, médiapiacon domináns szereplői voltára – amelyet ugyancsak az értékelés körébe kell vonni – annak kapcsán repressziós, preventív funkciókról érdemben beszélni sem lehet, pedig – ha másodlagosan is – e funkciót is érvényesíteni kell a Ptk. 2:52. § szerinti jogkövetkezmény mértékének meghatározása során.

[55] A fellebbezés alaptalan.

[56] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[57] A másodfokú felülbírálat az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett részét (a jogsértést megállapító, az alperest 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelező rendelkezéseket) nem érintette [Pp. 358. § (5) bekezdése].

[58] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett részben az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságától eltérő jogi következtetés nem vonható le. Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróságnak a sérelemdíj összegének megállapítására vezető mérlegelési tevékenységét, a sérelemdíj megállapított összegét vitatta.

[59] A Pp. 369. § (1) bekezdés d) pontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését.

[60] A sérelemdíj összegének meghatározása során a mérlegeléssel hozott döntés a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésének rendelkezésén alapul. Az anyagi jogi mérlegelési jogkör átszáll a másodfokú bíróságra, tehát az ilyen mérlegelési jogkörben hozott döntés felülmérlegelhetősége is a felülbírálati jogkör része. Ennek alapján a másodfokú bíróság – a fellebbezési kérelemben és az ellenkérelemben előadott keretek között – akkor is megváltoztathatja az anyagi jogi mérlegelési jogkörben hozott elsőfokú határozatot, ha az egyébként nem jogszabálysértő.

[61] A nem vagyoni kártérítés intézményéhez képest a sérelemdíjnak többes rendeltetése, funkciója van, ami azt jelenti, hogy a kompenzáció mellett büntető kártérítésként is funkcionál, továbbá preventív szerepet is betölt (a Kúria Pfv.20387/2018/6., Pfv.20382/2019/5. számú határozatai). Annak eldöntése során, hogy e funkciók az adott esetben milyen összegű sérelemdíj alkalmazása mellett érvényesülhetnek, a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján figyelembe kell venni az eset összes körülményeit, különösen a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását.

[62] A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. Az utóbbi fordulat a hátrány bizonyításának eljárásjogi kötelezettsége alól mentesíti a felperest, a köztudomás szerinti tényként értékelhető nem vagyoni sérelmet azonban meg kell jelölnie. A sérelmet szenvedett fél – a kialakult ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – nincs elzárva attól sem, hogy a köztudomás szerint is elfogadható hátrányt meghaladó egyéb olyan, a jogsértéssel összefüggésben bekövetkezett sérelmet igazoljon, amely magasabb összegű sérelemdíj megállapítását alapozza meg. Az alperes pedig bizonyíthatja, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest nem érte sérelemdíj megítélését indokoló nem vagyoni hátrány vagy kimentheti magát a felelősség alól annak bizonyításával is, hogy magatartása nem volt felróható.

[63] A bíróságnak e – köztudomásúként figyelembe vehető – tények és az őket meghaladóan előadott és bizonyított hátrányok alapján kell mérlegeléssel megállapítania azt az összeget, amely adott esetben a sérelemdíj két funkciójának érvényesülését biztosítja. Ennek során figyelemmel kell lennie az eset körülményeire, a személyi sérelem súlyára, következményeire, a károsodáskor fennálló ár- és értékviszonyokra, továbbá az összehasonlításra alkalmas más ügyekben hozott bírósági döntésekre is.

[64] Ezeket a körülményeket az elsőfokú bíróság – ítélete indokolásából megállapíthatóan – röviden értékelte, figyelembe vette a jogsértés súlyát, a felperest ért – köztudomásúként értékelt – hátrányt, azt, hogy a valótlan tények állítása a felperessel szemben elítélő kritikát váltott ki. Kiemelte, hogy a felperes mint aktív közéleti szereplő vonatkozásában a közbizalom megléte alapvető feltétel, a felperest a róla megjelentek alapján ítélik meg az emberek.

[65] A fellebbezésben foglaltak alapján a Fővárosi Ítéltábla a sérelemdíj összegét megalapozó körülmények, a jogsértés súlya, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása tekintetében a jogi indokokat az alábbiak szerint bontja ki, illetve erősíti meg.

[66] A fellebbezésnek a felperes közszereplő minőségére és a különösen nagy tűrési kötelezettségére hivatkozása tekintetében a másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatát hangsúlyozza. Az Alkotmánybíróság határozatai alapján a sajtó tájékoztató tevékenységének szabadsága nem korlátlan, hanem más alapvető jogok, vagy alkotmányos értékek érvényesülése érdekében kötelezettségekkel tűzdelt. A sajtószabadság gyakorlása

önmagában nem terjed ki a valótlanságok közzétételére, sőt az újságírók egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése {34/2017. (XII. 11.) AB határozat [42]}. Az Alkotmánybíróság jogértelmezése szerint a becsület csorbítására alkalmas tények állítása vagy híresztelése közszereplők esetén sem élvezi a véleményszabadság oltalmát akkor, ha a tényeket állító vagy híresztelő tudta, hogy közlése valótlan, avagy a valótlaniságáról azért nem tudott, mert a foglalkozása szerint elvárt figyelmet vagy körütekintést elmulasztotta [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, melynek alkalmazandóságát megerősítette a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [17], [20] – [24] bekezdése].

[67] A közügyeket érintő, ámde hamisnak bizonyult tényállításokat csak abban az esetben oltalmazza a véleményszabadság, ha aényt állító vagy híresztelő jóhiszemű volt {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [31]}. Jelen esetben a cikk szerzője a gondossági kötelezettségét nem teljesítette; a közügyekre vonatkozó, közszereplőkkel, politikusokkal, közhatalmat gyakorlókkal kapcsolatos információkat felkutatni, közölni hivatott orgánumok kiemelt felelősséggel tartoznak azért, hogy ne vezessék félre az olvasóközönséget.

[68] Az elsőfokú bíróság helytállóan fogadta el köztudomású ténynek a felperest – az alperes magatartásával összefüggésben – ért nemvagyoni sérelemként azt, hogy a felperest kritikák érték a közlések okán. A sérelmezett kijelentések indokolatlanul bántóak, a valóságot öncélúan elferdítők, vádaskodók, azok a felperes politikusi megítélésére – a demokratikus értékeket valló társadalmi többség értékelését tekintve – nyilvánvalóan kedvezőtlen hatással voltak. A cikk szerzője a hivatásának gyakorlása körében elvárható gondosságot nem tanúsította. Az alperes maga hivatkozott arra, hogy a korabeli sajtóhíreket, és egyéb érdekelt3 könyv címe2 című könyvének állításait majdnem 30 év távlatában további bizonyítékokkal már „nem tudta még jobban” alátámasztani. A szerző az írás megjelentetése előtt tehát a közlések valós voltát, megalapozottságát illetően kellő körütekintéssel nem járt el, állításai megfogalmazása előtt a felperest sem kereste meg álláspontjának kifejtése érdekében.

[69] Az adott esetben lényeges szempont az is, hogy az alperes által szerkesztett hírportál jelentős olvasóközönséggel rendelkezik, a jogsértő közlések nagyobb nyilvánosság előtt váltak ismertté. Az alperes jogorvoslati kérelmében csupán állította, azonban bizonyítékkal nem támasztotta alá, hogy a sérelmezett tényállítás miért nem csorbítja hátrányosan a felperes társadalmi megítélését; az őt ért sérelem mely okból tekinthető csekély mértékűnek.

[70] Az alperes az eljárás során nem bizonyította, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest nem érte sérelemdíj megítélését indokoló nem vagyoni hátrány, illetve azt sem, hogy a magatartása nem volt felróható, így a felelősség alól magát kimenteni nem tudta.

[71] A jogszabályi környezet változása, a Btk. 226. § (3) bekezdésével beiktatott, a közügyek szabad megvitatása körében sajtótermék útján megvalósuló rágalmozás büntethetőségét kizáró rendelkezés figyelembevételé sem indokolja a sérelemdíj összegének leszállítását. Az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíj – annak összegére figyelemmel – a hatályos Btk. rendelkezés szem előtt tartása mellett sem jelenti a polgári jogi eszközrendszer fokozottabb, szigorúbb alkalmazását, a Ptk. személyiségi jogi szankcióinak kifejezetten büntető jellegű jogkövetkezményként való alkalmazását és a prevenciós funkció előtérbe helyezését sem.

[72] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörben hozott döntésének felülmérlegelésére, a sérelemdíj összegének leszállítására nincs mód.

[73] Alaptalan a fellebbezés a kamatfizetésre kötelezés vonatkozásában is. A sérelemdíj összege a jogsértés időpontjában fennálló értékviszonyok alapján is indokolt, így a kamatfizetési kötelezettség mellőzésének nem volt helye.

[74] A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[75] A fellebbezés eredménytelen, az alperes a másodfokú eljárásban is pervesztes. Erre tekintettel a felperesnek járó másodfokú perköltség megfizetésére az ítéltábla a pervesztes alperest kötelezte a Pp. 364. §-a szerint irányadó Pp. 81. § (1) és (5) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése alapján. Az ügyvédi munkadíj összegét az Ükr. 3. § (2) és (5) bekezdése alapján a felszámított 22.250 forint + áfa (28.575 forint) összegben állapította meg.

[76] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán meg nem fizetett, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján, 800.000 forint fellebbezési érték alapulvételével számított 64.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére a pervesztes alperes a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) bekezdése értelmében köteles.

[77] Az alperesnek az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie.

[78] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes.

[79] A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben a fél az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2024. december 5.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Csóka István s.k.
bíró